

Dod i Oed: Ffurflen ymateb

Mae croeso i'ch sylwadau am y dogfennau sydd yn y pecyn ymgynghori hwn. Byddant yn ein helpu i baratoi deddfwriaeth derfynol i fynd i'r afael â gwahaniaethu ar sail oed.

Mae'r holiadur hwn:

- yn gofyn i chi a yw'r esboniad yn y ddogfen ymgynghori sydd wedi ei chysylltu yn aneglur am unrhyw bynciau, er mwyn gallu delio â materion felly yn yr arweiniad y bydd Acas yn ei gyhoeddi flwyddyn nesaf;
- yn rhoi cyfle i chi roi sylwadau ar y cwestiwn a fydd manylion ein penderfyniadau yn achosi anawsterau ymarferol sylweddol; ac
- yn gofyn am eich barn a yw'r rheoliadau drafft yn adlewyrchu ein polisi yn effeithiol, fel y mae wedi ei osod allan yn y ddogfen ymgynghori hon.

Cymerwch amser, os gwelwch yn dda, i lenwi'r ffurflen ymateb hon. Ar ôl ei chwblhau, dylech ei dychwelyd i:

Age Legislation Team
Department of Trade and Industry
1 Victoria Street
London SW1 0ET

Fel arall, efallai y byddai'n haws i chi lenwi'r holiadur drwy lwytho copi ohono i lawr oddi ar wefan DTI, www.dti.gov.uk/er/equality/age a'i ddychwelyd drwy'r e-bost i age.response@dti.gsi.gov.uk. Does dim angen i chi ddefnyddio'r ffurflen hon os yw'n well gennych gyflwyno'ch ymateb ar ffurf wahanol.

Bydd yr ymgynghori'n dod i ben ddydd Llun 17 Hydref 2005. Gadewch i ni gael eich ymateb erbyn y dyddiad hwnnw, os gwelwch yn dda. Oherwydd y diddordeb mae'r ymarfer hwn yn debygol o'i ennyn, byddwn yn gallu cydnabod derbyn eich sylwadau dim ond os anfonwch nhw drwy'r e-bost.

Rhowch eich enw a'ch cyfeiriad, neu enw a chyfeiriad eich sefydliad os yw hynny'n berthnasol. Gallwch ddewis peidio â rhoi'r wybodaeth honno, ond ni fyddwn wedyn yn gallu ychwanegu'ch manylion at ein cronfa ddata ar gyfer ymarferion ymgynghori DTI yn y dyfodol.

Enw
Sefydliad
(os yw'n gymwys)
Cyfeiriad

Cod post

Cyfrinachedd a diogelu data

Gall DTI gyhoeddi eich ymateb. Os nad ydych yn dymuno i ran o'ch ymateb neu'r cyfan gael ei gyhoeddi, rhwch farc yn y blwch hwn.

Cymerir y bydd unrhyw ymwadiad cyfrinachedd a all gael ei gynhyrchu gan system TG eich sefydliad, neu ei gynnwys fel datganiad cyffredinol yn eich taflen ffacs, yn gymwys dim ond i wybodaeth yn eich ymateb yr ydych wedi gofyn iddi gael ei chadw'n gyfrinachol.

Bydd mynediad i wybodaeth sy'n cael ei chadw gan DTI neu ar ei rhan yn cael ei reoli gan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Bydd unrhyw geisiadau am wybodaeth a dderbynnir gan DTI mewn cysylltiad â'r ymgynghori hwn yn cael eu gweinyddu'n unol â hynny.

Byddwn yn trin unrhyw ddata personol a ddarparwch yn briodol yn unol â Deddf Diogelu Data 1998.

Chi neu eich sefydliad

Rydym wedi ymrwymo i ymgynghori'n agored. Bydd cwestiynau yn y rhan gyntaf hon yn ein galluogi i ddeall yn well pwy sydd wedi ymateb i'r ymarfer hwn.

C1a **Ym mha sir ydych chi?**

C1b **Yn rhinwedd pa swydd ydych chi'n ymateb?**

Fel unigolyn (Ar ôl ateb, ewch i C3a)

Ar ran sefydliad (Ar ôl ateb, ewch i C2a)

Fel cyflogwr (Ar ôl ateb, ewch i C2b)

Arall

C2a **Beth yw'ch sefydliad chi**

(marciwch y blychau sy'n gymwys i'ch sefydliad)

Awdurdod Lleol

Awdurdod Iechyd

Corff gwirfoddol o bobl ifanc neu ar eu cyfer

Corff gwirfoddol o bobl hŷn neu ar eu cyfer

Corff statudol

Adran neu Asiantaeth y Llywodraeth
(marciwch y blwch a rhoi disgrifiad)

Corff sy'n cynrychioli cyflogwyr

Cymdeithas broffesiynol

Undeb llafur/cymdeithas staff

Prifysgol

Coleg addysg bellach

Darparwr hyfforddiant arall

Arall – rhwch fanylion

C2b **Os ydych yn ymateb fel cyflogwr, faint o bobl ydych chi'n eu cyflogi?**

- Rhwng 1 a 14 o gyflogeion
- Rhwng 15 a 49 o gyflogeion
- Rhwng 50 a 249 o gyflogeion
- 250 o gyflogeion neu fwy

C2c **Os ydych yn ymateb fel cyflogwr, nodwch pa sector sy'n eich disgrifio orau**

- Cyflenwi trydan, nwy a dŵr
- Adeiladau a/neu ddylunio adeiladau
- Cyfathrebu
- Masnach gyfanwerthu a manwerthu
- Hamdden – gwestai, bwytai, tafarndai
- Hamdden – sinemâu, theatrau, amgueddfeydd
- Hamdden – arall
- Dosbarthu/Cludiant
- Gwasanaethau ariannol a/neu wasanaethau busnes
- Gwasanaethau cyfreithiol
- Gwasanaethau cynghori a/neu wasanaethau gwybodaeth
- Gweinyddu cyhoeddus
- Addysg/hyfforddiant
- Iechyd a gwaith cymdeithasol
- Gwaith elusennol/gwirfoddol
- Arall (marciwch y blwch a rhowch fanylion)

Pennod 3. Gwahardd gwahaniaethu ar sail oed

Bydd y Rheoliadau Oed yn gymwys i bob gweithiwr ac i bawb sy'n gwneud cais am waith. Yn ogystal, byddant yn cynnwys gallu cael hyfforddiant galwedigaethol. Bydd y Rheoliadau Oed yn gwahardd gwahaniaethu, aflonyddu ac erlid uniongyrchol ac uniongyrchol ar sail oed.

C3a **A yw ein hesboniad o'r sawl a fydd â hawliau a chyfrifoldebau dan y Rheoliadau Oed newydd yn glir yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os nad ydy, rhowch fanylion

C3b **A fydd ein dull yn achosi anawsterau ymarferol sylweddol?**

Bydd

Na fydd

Dim teimpladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os bydd, rhowch fanylion

C3c **A yw drafft y Rheoliadau Oed yn adlewyrchu ein polisi'n effeithiol, fel y mae wedi ei osod allan yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimpladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os "nac ydy", rhowch fanylion

Pennod 4. Cyfiawnhau gwahaniaethu ar sail oed

Yn y rhan fwyaf o sefyllfaoedd, bydd yn anghyfreithlon trin pobl yn wahanol ar sail oed. Fodd bynnag, bydd cyflogwyr ac eraill sydd â rhwymedigaethau dan y Rheoliadau Oed yn gallu cyfiawnhau gwneud hynny, ond drwy gyfeirio at nodau penodol yn unig, a dim ond os yw'n briodol ac yn angenrheidiol dan yr amgylchiadau penodol ("**cyfiawnhad gwrthrychol**"). Bydd yn rhaid iddynt allu cyflwyno tystiolaeth gefnogi os cânt eu herio: ni fydd haeriadau'n ddigon.

C4a **A yw ein hesboniad o gyfiawnhad gwrthrychol yn glir yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os nad ydy, rhowch fanylion

Q4b **A fydd ein dull yn achosi anawsterau ymarferol sylweddol?**

Bydd

Na fydd

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os bydd, rhowch fanylion

C4c **A yw drafft y Rheoliadau Oed yn adlewyrchu ein polisi'n effeithiol, fel y mae wedi ei osod allan yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimpladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os "nac ydy", rhowch fanylion

Mae'r cwestiwn yn codi a oes angen darpariaethau ar wahân ar gyfer gofynion galwedigaethol gwirioneddol a gweithredu cadarnhaol, o gofio ei bod yn bosibl cyfiawnhau gofynion yn seiliedig ar oed yn wrthrychol.

Q4d **Ydych chi'n credu y dylid cael darpariaeth ar wahân o ran gofynion galwedigaethol gwirionedd yn y Rheoliadau Oed (gweler paragraff 4.2.4 o'r ddogfen ymgynghori)?**

Ydw

Nac ydw

Dim teimpladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os "ydw" neu "nac ydw", dywedwch pam

Q4e **Ydych chi'n credu y dylid cael darpariaeth ar wahân o ran gweithredu cadarnhaol yn y Rheoliadau Oed (gweler paragraff [] yn y ddogfen ymgynghori)**

Ydw

Nac ydw

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os "ydw" neu "nac ydw", dywedwch pam

Pennod 5. Eithriadau

5.1 Tâl a buddiannau'n gysylltiedig â gwasanaeth

Defnyddir hyd gwasanaeth yn aml fel maen prawf ar gyfer tâl, ac ar gyfer buddiannau heblaw tâl. Gall hyn olygu gwahaniaethu anuniongyrchol oherwydd bod rhai grwpiau oed yn fwy tebygol nag eraill o fod â'r hyd gwasanaeth angenrheidiol. Defnyddir buddiannau felly yn helaeth i ysgogi staff, gwobrwyo teyrngarwch a chydabod profiad. Bwriadwn eithrio unrhyw ofyniad hyd-gwasanaeth o bum mlynedd neu lai, ac unrhyw fuddiant sy'n adlewyrchu buddiant statudol. Yn ogystal, bydd buddiannau sy'n dibynnu ar hyd gwasanaeth yn cael eu heithrio os ydynt i gydnabod profiad neu deyrngarwch neu i gynnal ysgogiad a'r cyflogwr yn dod i'r casgliad fod yna fudd o wobrwyo teyrngarwch neu annog ysgogiad neu o gydnabod profiad cyflogeion.

C5a **A yw ein hesboniad o dâl a buddiannau heblaw tâl dan y Rheoliadau Oed yn glir yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os nac ydy, rhowch fanylion

C5b **A fydd ein dull yn achosi anawsterau ymarferol sylweddol?**

Bydd

N fydd

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os bydd, rhowch fanylion

C5c **A yw drafft y Rheoliadau Oed yn adlewyrchu ein polisi'n effeithiol, fel y mae wedi ei osod allan yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os "nac ydy", rhowch fanylion

5.2 Isafswm Cyflog Cenedlaethol

C5d **I sicrhau na fydd y Rheoliadau Oed yn anogaeth i gyflogwyr beidio â thalu cyflogau uwch na'r Isafswm Cyflog Cenedlaethol (NMW), byddant yn caniatáu ar gyfer rhai eithriadau. Fel y maent nawr, a yw'r Rheoliadau Oed yn gwneud hynny?**

Ydynt

Nac ydynt

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Pennod 6. Ymddeol

Bydd oed ymddeol diodyn o 65. Mae hyn yn golygu na fydd cyflogwyr yn gwahaniaethu ar sail oed os byddant yn peri i gyflogeion ymddeol yn 65 oed neu'n hŷn lle mae hynny'n ymddeoliad gwirioneddol. Bydd cyflogwyr yn rhydd i barhau i gyflogi pobl ar ôl yr oed diodyn. Bydd oedrannau ymddeol is yn bosibl os gall y cyflogwr eu cyfiawnhau'n wrthrychol. Fe fydd gweithdrefn newydd ar gyfer peri i gyflogeion ymddeol yn orfodol – y weithdrefn "dyletswydd i ystyried". Bydd hyn yn caniatáu i gyflogeion wneud cais am gael gweithio ar ôl oed ymddeol gorfodol. Os bydd y cyflogai'n gwneud cais felly, bydd yn rhaid i'r cyflogwr ei ystyried o ddifrif.

C6a **A yw ein hesboniad o ymddeol (gan gynnwys oedrannau ymddeol, "ymddeol wedi ei gynllunio", a gweithdrefn y ddyletswydd i ystyried) dan ddrafft y Rheoliadau Oed yn glir yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os nad ydy, rhowch fanylion

C6b **A fydd ein dull yn achosi anawsterau ymarferol sylweddol?**

Bydd

Na fydd

Dim teimpladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os bydd, rhwch fanylion

C6c **A yw drafft y Rheoliadau Oed yn adlewyrchu ein polisi'n effeithiol, fel y mae wedi ei osod allan yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimpladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os "nac ydy", rhwch fanylion

C6d **A yw'r amrywiol derfynau amser a'r cyfnodau sydd wedi eu gosod allan yn 6.2 a 6.3 yn y ddogfen ymgynghori ar gyfer ymddeol wedi ei gynllunio a gweithdrefn y "ddyletswydd i ystyried" yn briodol ac a yw'n bosibl iddynt weithio?**

Ydynt

Nac ydynt

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Pennod 7 Pensiynau Galwedigaethol

Mae nifer o reolau mewn cynlluniau pensiwn yn seiliedig ar oed ac yn angenrheidiol er mwyn eu gweithredu'n briodol. Bydd y rheoliadau mewn gwirionedd yn eithrio'r rhan fwyaf o reolau sy'n seiliedig ar oed. Bydd rheolwyr cynlluniau'n gallu cadw rheolau eraill yn ymwneud ag oed mewn cynlluniau, cyn belled ag y gellir eu cyfiawnhau'n wrthrychol. Y nod yw sicrhau nad yw deddfwriaeth gwahaniaethu ar sail oed yn tanseilio darpariaeth pensiynau galwedigaethol, neu'n ymyrryd yn amhriodol yn eu gweithrediad arferol.

C7a **A yw ein dull o ddelio â rheolau cynlluniau pensiwn galwedigaethol dan ddrafft y Rheoliadau Oed yn glir yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os nad ydy, rhowch fanylion

C7b **A fydd ein dull yn achosi anawsterau ymarferol sylweddol?**

Bydd

Na fydd

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os bydd, rhowch fanylion

C7c **A yw drafft y Rheoliadau Oed yn adlewyrchu ein polisi'n effeithiol, fel y mae wedi ei osod allan yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os "nac ydy", rhowch fanylion

Pennod 8. Newidiadau mewn deddfwriaeth arall

Bydd y terfyn oed uchaf cyfredol o 65 ar gyfer diswyddo annheg a hawliau colli swydd yn cael ei ddileu. Mae hyn yn golygu y bydd yr un hawliau gan weithwyr hŷn i hawlio oherwydd diswyddo annheg neu i gael taliad colli swydd ag sydd gan weithwyr iau. Fodd bynnag, ni fydd ymddeol yn gyfystyr â diswyddo annheg os yw'n digwydd ar ôl 65 oed (neu oed ymddeol is, os caiff hwnnw ei gyfiawnhau) a'r cyflogwr wedi dilyn gweithdrefn y 'ddyletswydd i ystyried'.

8.1 Taliadau colli swydd statudol

C8a **A yw ein hesboniad o'r cynllun taliadau colli swydd statudol dan y Rheoliadau Oed yn glir yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os nad ydy, rhowch fanylion

C8b **A fydd ein dull yn achosi anawsterau ymarferol sylweddol?**

Bydd

Na fydd

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os bydd, rhowch fanylion

C8c **A yw drafft y Rheoliadau Oed yn adlewyrchu ein polisi'n effeithiol, fel y mae wedi ei osod allan yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os "nac ydy", rhowch fanylion

8.2 Diswyddo annheg

C8d **A yw ein hesboniad o ddiswyddo annheg dan y Rheoliadau Oed yn glir yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os nad ydy, rhowch fanylion

C8e **A fydd ein dull yn achosi anawsterau ymarferol sylweddol?**

Bydd

Na fydd

Dim teimpladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os bydd, rhowch fanylion

C8f **A yw drafft y Rheoliadau Oed yn adlewyrchu ein polisi'n effeithiol, fel y mae wedi ei osod allan yn y ddogfen ymgynghori?**

Ydy

Nac ydy

Dim teimpladau cryf y llai ffordd na'r llall

Os "nac ydy", rhowch fanylion

Pennod 9. Cefnogaeth a champau cyfreithiol

Bydd y broses ar gyfer cymryd camau cyfreithiol yn adlewyrchu'r gweithdrefnau ar gyfer cymryd camau cyfreithiol dan ffrydiau eraill mewn deddfwriaeth cydraddoldeb. Fodd bynnag, rydym wedi cyflwyno rheolau penodol ar faich y prawf ar gyfer diswyddo annheg.

C9a A yw'r ddogfen ymgynghori yn esbonio'n glir y gofynion ar gyfer profi gwahaniaethu, aflonyddu ac erlid?

Ydy

Nac ydy

Dim teimpladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os "nac ydy", rhowch fanylion

C9b A yw drafft y Rheoliadau Oed yn adlewyrchu ein polisi'n effeithiol, fel y mae wedi ei osod allan yn y ddogfen ymgynghori?

Ydy

Nac ydy

Dim teimpladau cryf y naill ffordd na'r llall

Os nad ydy, rhowch fanylion

Pennod 10. Buddiannau a chostau

Gydag amser, bydd buddiannau economaidd net cyffredinol (heb sôn am fuddiannau cymdeithasol) yn deillio o'r ddeddfwriaeth, gydag effeithiau mawr posibl ar dderbyniadau treth ac yswiriant gwladol, ac ar botensial yr economi yn y pen draw. Credwn y bydd y buddiannau hyn yn digwydd yn bennaf oherwydd cyfraddau cyflogaeth uwch a chymathu pobl â swyddi yn well. Fe fydd costau'n gysylltiedig â'r ddeddfwriaeth yn ogystal, er enghraifft, y gost i gyflogwyr o ddellio â cheisiadau gan y rheiny sy'n dymuno parhau i weithio ar ôl oed ymddeol y cwmni. Ond credwn yn gyffredinol y bydd y rheiny'n llai na'r buddiannau.

C10 **Byddwch cystal â rhoi eich barn am yr amcangyfrif o gostau a buddiannau** fel y maent wedi eu crynhoi ym mhennod 10. Rydym yn croesawu sylwadau am y fethodoleg neu'r tybiaethau a ddefnyddir yn y dadansoddiad. Mae asesiad manylach o effaith y rheoliadau i'w weld yn www.dti.gov.uk/er/equality/age

Sylwadau eriall

C11 **A oes gennych unrhyw sylwadau eraill am y cynigion yn y ddogfen ymgynghori *Dod i Oed* neu am yr ymarfer ymgynghori ei hun?**

Diolch i chi am lenwi'r ffurflen ymateb hon.

Argraffwyd yn y DU ar bapur eildro gyda sgôr isaf o 75.
Cyhoeddwyd gyntaf Gorffennaf 2005. Adran Masnach a Diwydiant.

(h) Hawlfraint y Goron. www.dti.gov.uk

DTI/Pub 7855/5k/07/05/NP.

URN 05/1177